

Szabó G. László

SZEGED HELYE ÉS SZEREPE AZ ORSZÁG GAZDASÁGI ÉS
KULTURÁLIS ÉLETÉBEN

Szeged város a Tisza és a Maros összefolyásánál, az Alföld legmélyebben fekvő részén, sajátos vízvidéken alakult ki. Határában a két folyó mellett ma is számtalan kisebb-nagyobb szikes tó és homoki vadviz tükre csillog. A település, majd a város messze, a történelem előtti időkbe visszanyúló élete szorosán összekapcsolódott a vizekkel. A földrajzi-természeti adottságok - halban gazdag vizek, termékeny talaj - a megélhetés gazdag forrását kínálták mindig az itt élő embernek. Nem véletlen, hogy a nagyon régen kialakult halászat, a földművelés, a jószágtartás és a kertészkedés is gazdag multra tekint vissza. A vizek megkönnyítették a közlekedést is, a Szeged-kutatók szerint Ősidőktől fogva átkelőhely, hidfő volt itt. A víz nem csak áldást, hanem bajt is hozott. A Széchenyi tér szökőkútjának Pásztor János által megmintázott figurái valóban szimbólumok: hüen kifejezik az áldást hozó és a pusztító folyót. Mi csak két árvizet emlegetünk, az 1879-est és az 1970-est, pedig történelme során ki tudja hányszor pusztította el a Tisza mindazt, amit az ember épített. A mai város történelmében 1879. március 12-e sorsforduló. A Tisza hullámsírba temette a várost, tajtékozó, sziszegő hullámainak ostromát a hatezer házból csak háromszáz élte túl. 1970. tavaszán ismét hadat üzent az Öreg,

de az emberi tudás és összefogás megmentette a várost. Az 1970-es győzelem kapcsán eszünkbe kell, hogy jusson Marx szinte költői gondolata a felszabadult munkáról, a természet tervszerű humanizálásáról.

Az itt élő emberek története a legkifejezőbben láttatja a természetten diadalmaskodó Ember hősies munkáját. Kérem Önöket, menjenek el a Széchenyi térre Vásárhelyi Pál szobrához. A szoborcsoport talapzatán márványtábla hirdeti: milyen szinten borította volna az árviz Szegedet, ha az ember emelte gát, a milliónyi homokzsákkal megerősített védfal, emberek és gépek ezrei 42 hősies napon át nem védelmezik.

A város történetét az itt lakó utódok nem engedik az idők homályába veszni. Muzeumi leleteink bizonyítják, hogy a kőkorszaktól kezdve ember élt itt. Valószínű, hogy a római birodalomban fontos átkelőhely, őrhely, melyen átvezet a Dácia-ból Pannóniába vivő ut. Juhász Gyula nem is olyan messzi múlt-ra utal, amikor ezt írja:

E partok méla fordulójánál
Állt egyszer gögös Attila király.

E tájon, ahol a két viz összeér,
Áldozott egykor dus Ajtony vezér.

/Szeged/

A középkorban itt átutazó Bertrandon de la Brocquiere-nek, II. Fülöp burgundi herceg tanácsosának is feltűnt e táj szépsége és gazdagsága.

Árpádházi királyainktól kezdve számtalan oklevél tanuskodik Szeged kereskedelmi, gazdasági szerepéről. A történészek szerint IV. Béla király emeli a szabad városok rangjára. A nemzeti történelem szinte minden fontos eseménye kapcsolódik ehhez a városhoz. A tatárok pusztítása után épül fel vára, többször tanyázik itt hadaival Hunyadi János. Fia, Mátyás igen kedvelte és haláláig támogatta Szegedet. 1442-ig lófarkas zászló lengett a vár tornyán, a törökök többször kifosztották, sőt fel is gyújtották. Rákóczi fejedelem, - kinek lovas-szobra az Április 4 utján érkezött a Hősök kapujának ivétől kerétezve köszönti - 1704. júliusában járt városunkban. A XVIII. század első harmada két szomorú eseményre emlékeztet: az egyik Rákóczi kurucainak üldözése a fosztogató, gyújtogató császáriak által; a másik 1728-ban a Boszorkány-szigetnek nevezett beszögellésen magásra csapódó boszorkányégető máglyák szégyenletes lángnyelvei.

Alig egy század múlva, a polgárosodás hajnalán /1833. szeptember 3./ az első gőzhajón Széchenyi István érkezik Szegedre. A város polgárai lelkesen csatlakoztak az 1848-as polgári forradalomhoz. A mai Klauzál téren 1848. őszén Kossuth Lajos elhangzó szavai pedig szálló-igékké váltak: "Szegednek népe, nemzetem büszkesége, szegény elárvult hazám oszlopa! Mélyen megilletődve hajlok meg előtted..."

A Széchenyi téren járva ne kerülje el figyelmüket a klasszicista stílusú Zsótér-ház sem, melynek falán emléktábla hirdeti a Duna-konföderáció gondolatát megalkotó Kossuth - Balcescu találkozót. Ez a ház volt az 1849-es országgyűlés színhelye is. Ugyancsak a Klauzál térre néz a Kárász-ház szép erkélye, amelyről hazánkban utoljára beszélt 1849. július 12-én Kossuth Lajos az egybegyűlt hatvanezer emberhez. Innen köszöntötte a győzelmes polgári demokratikus forradalmat, 1918. október 31-én Szeged nagy írója, Móra Ferenc is.

Igaz, 1919-ben a proletárdiktatúrát néhány nap után felszámolták a francia megszálló csapatok, de a város lakossága hű maradt a Tanácsköztársasághoz.

Szeged igazi történelme 1944. októberében kezdődött. Ez volt az első nagy város, amelyet a szovjet hadsereg Magyarországon felszabadított. Itt bontott zászlót a Magyar Kommunista Párt, hogy új világ építésére hívja fel Szeged és a Viharsarok sokat szenvedett dolgozó népét. Itt alakult meg a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front. Ennek emlékét örökíti meg a Nemzeti Színház falában elhelyezett tábla. Itt szerveződtek a demokratikus ifjúsági szervezetek, az első üzemi bizottságok, itt alakult meg elsőnek a pedagógusok szakszervezete. Joggal mondhatjuk, a demokratikus magyar ujjászületés egyik bölcsője Szeged volt.

A felszabadulás utáni fejlődés nem volt töretlen. A szocialista táboron belül támadt politikai problémák és hibás belpolitikai koncepciók következtében a város nem tudott fejlődni, sőt mesterségesen visszafejlesztették, területét megnyirbálták, iparát, szolgáltatási hálózatát nem fejlesztették. Az igazi, dinamikus fejlődés 1957. után következett be és napjainkban is tart, de a mulasztásokat máig sem sikerült teljes mértékben pótolni.

Mielőtt a mai Szegedet megismernénk, kanyarodjunk vissza egy kicsit a multhoz. A ma látható városkép kialakulásáról szeretnék szólni, rámutatva a táj elemei és a városkép összefüggésére. Ha rápillantunk a térképre, láthatjuk, hogy Szeged fölött, sőt Szegeden is a Tisza nagy kanyart ír le. Egy ilyen kanyarban húzódik meg városunk fölött Tápé, ez az ősi, talán még Szegednél is régibb település. Nem véletlenül mondja a nőta: "Szöged hirös város, Tápéval határos..."

Az egyik ilyen nagy kanyar, mintegy hosszan elnyúló félkörív képezi a város "főutcáját". Milyen csodálatos látvány! Kérem, ne sajnálják az időt, álljanak meg ragyogó napfényben a Felső-Tisza-parton a régi szalámigyár tájékánál és nézzenek el mindkét irányba. Balról a fűzfás partok között ott csillog a folyó. "Opálos szinei bágyadt ködében" - Juhász Gyula szavaival szólva - fölsejlik a Maros torkolat. A szegedi oldalon a fűzek zöld gömbjei közül mind több weekend-ház kandikál ki. Szemben, mint valami teraszon, az ujszegedi strand vidám népe zsi-bong. Jobbra tekintve a hid körivei rácssozzák a napfényes eget, rajtuk túl a messzeségben van a híres Boszorkány-sziget. Nem

is sziget ez, csak beszögellés, amelyet az öreg Tisza épített az idők jártával. Ma a fiatal szerelmesek és a csendet kedvelő horgászok tanyája. A balparton a hid lábánál a szabad-strand napsütött homokpadkája huzódik, a mögötte sorfalként álló nyárfák koronája alig engedi látni Odessza ujépitésü toronyházait. Még egyszer nézzenek szét a két parton, mert felejthetetlen a kép: a csillogó vitzükör, a finom pasztell szinek a partszegélyen és az áradó fény a nagy égbolt alatt. Mert Szeged a napfény városa. Szép ez a kép még akkor is, ha tölünk jobbra a szegedi partvonal feltört sebként huzódik. Szép, mert épül az új partfal, amely biztonságot nyújt 170 ezer embernek.

Szántsándékkal beszéltem a Tisza elnyuló félkörivéröl. Ugyan-ezek a körivek folytatódnak a töltések vonalában, amelyek védelmezően karolják át városunkat a sorsdöntő 1879 óta. Az elpusztult város helyére ekkor egy új várost terveztek, amelynek szerkezetét a tájbaillőn alkották meg mérnökei. Belső körútja /Lenin krt., szegediesen; kiskörut; Odessza körut/ a belvárost és Ujszeged parkborította szivét fogja körbe. Nagykörútja a hét sugárút által arányos mezőkre osztott külső városrészek főutvonala. Most kezd kibontakozni a harmadik körut, amely elvisz bennünket az ipari körzetekbe, vagy az épülő Tarján városrészbe. Könnyen áttekinthető, még ma is korszerűnek mondható városszerkezetet alakítottak ki a tervezők, amely még hosszú évtizedekig bírja a továbbfejlesztést. Szeged mai tervezőinek nehéz feladata van: hogyan lehet úgy továbbépíteni a várost, hogy korszerű legyen, de ne szakadjon el a megőrzésre méltó hagyományoktól sem.

Itt érkeztünk el az egyik legizgalmasabb, és a várost szerető lakosok által oly sokat vitatott kérdéshez: a város rekonstrukciója, a városfejlesztés kérdéséhez. Szeged - szinte klasszikusan szép - szerkezetéről már szoltam. A teljesség kedvéért a városképről is kell beszélni.

A belváros, annak ellenére, hogy nem egységes stílusban épült, - inkább eklektikusnak mondható - nagyon is egységes városképet alkot. Tisza-part öreg palotasora, a Széchenyi tér épületei, a Dóm tér és környéke, a Klauzál tér épületei képezik a magvát ennek az egységes, most csak részleteiben felvillantott városképnek.

Városszerkezet és városkép, két olyan örökség, amelyet a szegediek méltán becsülnek és meg kívánnak őrizni. Mit jelent ez most? Meg kell őrizni, ami érték, meg kell tisztítani az időközben rátapadt sallangoktól és természetesen tovább kell fejleszteni. Erre szokás felénk azt mondani, hogy nehéz örökségünk van. A város vezetése felelősséggel vállalja ezt az örökséget. Elkezdték a rekonstrukciót, amelynek a keretében a belvárosban felépült néhány jól sikerült épület, a régi palánk helyére egy kisebb lakótömb. A lakóházak, középületek vedlett külsejét fokozatosan új váltja fel. Itt már tudatosan dominálnak a pasztellszínek. A rekonstrukciót vita kíséri, amelyben a felhangoktól eltekintve a városát szerető és féltő szegedi honpolgár szólal meg, gyakran vaskos igazságokat is megfogalmazva. A városrekonstrukció nagyon költséges vállalkozás a mai világban, amikor az építőipár egyre inkább szerelő tevékenység-

g e v alik. /Ha hozz avessz uk, hogy a sz azadfordul on  p ult h azak napjainkban szinte egyszerre avulnak el, érthető, hogy nem csekély gondokkal küszködünk./

A v ros epit s másik területe a fejlesztés, amelynek keretében uj lakótelepek és középületek épülnek, zömmel házgyári, vagy más módon előregyártott elemekből. Ilyen Ujszegeden Odessza városrész, mely Szeged testv rv ros r l kapta a nevét, és ilyen Tarján, a közel 30 ezres lakótelep, melynek épitése  sz-szekapcsol dik az  si település, Felsőváros, teljes rekonstrukciójával. Az épitkezés ütemét csak két számmal kivánom érzékeltetni: a IV.  t ves tervben 10.600 lakás épült fel és nem tervezünk kevesebbet az V.  t ves tervben sem.

Ha elsétálnak  n k uj lak telepeinkre, látni fogják, hogy a hagyományt modern formákban próbáljuk megőrizni. Tarján városrészben a Budapest körut  ve, a felkelő nap fénye felé forduló szalagh zak hullámvonala összhangban van a városrészt körül  lel  - ma már kedvenc levegőző és napoz helly  v lt - körtöltés iv vel. Itt folytatódik az a természeti szépség, amely a belvárosban a Hősök kapuja, a Beloiannisz kapu iv ben, a Rerrich Béla tér bensőséges szabálytalan körében nyert kifejezést. Odessza  s Tarján lombosod  kis ligetei, a bevásárló központok városias terei a köruton belüli hagyományt folytatják és reméljük, hogy az ide kerülő t rplasztik k ugyanazt az esztétikai nevelő hatást fejtik majd ki, mint a belváros sok sz z szobra, t rplasztik ja.

Talán szebb ez a városkép, mint amilyenek az ideérkező idegen először látja. Hiszen sok a felbontott ut, felállványozott ház, lezárt utszakasz. Mindez az építés, a fejlődés jele. Mi valóban kimondtuk a szót, amit a lojális ujságíró Ferenc Józsefnek tulajdonított: Szeged szebb lesz...

Arra kérem Önöket, szabad idejükben sétáljanak a városban és döntsék el önmagukban, hogy milyen Szeged városa.

Eddig Szeged külső megjelenéséről szóltam. Most nézzünk be az üzemek, intézmények falai mögé, vegyük sorra a város gazdasági, társadalmi és szellemi értékeit.

Közigazgatási szempontból Szeged kiemelt felsőfoku központ, amely azt jelenti, hogy gazdasági, kulturális, egészségügyi ellátás és közigazgatás vonatkozásában egy nagyobb területi egység középpontjának tekinthető.

A város lakossága 170 ezer fő, a nappali lakosság ennél 8-10 ezerrel több. Az ipari vállalatok és telepek száma 246, ebből 50-nek vidéki üzemegysége, telephelye is van. A szegedi székelyi ipar termelési értéke 1974-ben 16,5 milliárd forint volt. /Az ipar szerkezetében lezajló változást mutatja az is, hogy ezen belül a nehézipar részesedése 30 %./ Az ipari profil 1956-ig könnyűipari, élelmiszeripari jellegű volt. A kormány ipartelepítési politikája következtében és a szénhidrogén-feltárások eredményeként napjainkra már a nehézipar néhány ágazata is meghonosodott. Például: gumiipar, kábelgyártás, olajbányászat, gázkitermelés és feldolgozás. A Szeged-Algyői Olaj-

mezőn 10 évvel ezelőtt még búzát termeltek. A szemünk láttára épült ki ez az ipari körzet, melynek égfelé szökő gázfáklyái, fémes csillogású lepárló tornyai az iparosodó táj szimbólumai. Ma ez a mező 1,2 millió tonna olajat ad, /amely az ország termelésének 56 %-a/ és 2,3 milliárd m³ földgázt. Ez tette lehetővé a város üzemének átállítását gáztüzelésre, de fokozatosan erre térnek át a háztartások is.

A hagyományos szegedi ipar részesedését az országos termelésből jól mutatják a következő adatok:

- a gyufa	59 %-át
- a seprű	56 %-át
- a szalámi	57 %-át
- a kenderfonal	73 %-át

a város üzemeiben termelik. Az új létesítmények közül meg kell említeni házgyárunkat, mely évi 2.500 lakást termel, ellátva így nemcsak Szegedet, hanem a környéket is.

Az ipar mellett jelentős a mezőgazdasági termelés is. A nyolc termelőszövetkezet és egy állami gazdaság 21.142 hektáron gazdálkodik. Fűszerpaprika termelésből Szeged 54 %-kal veszi ki a részét az országos termelésből.

A város társadalma a gyors átalakulás stádiumában van. Míg korábban illetett városunkra az iskolaváros jelző, ma már egy újabb

jelzőt tehetünk a város neve mellé: Szeged ma munkásvárosnak is tekinthető. A IV. ötéves terv végére a foglalkoztattak száma eléri a 94 ezret, ebből a munkások száma közel 55 ezer fő.

Mi szegediek, szívesen vállaljuk az iskolaváros minősítést is, mert városunkban nagy múltja van az oktatásnak. Már a török hódoltság után jőnevű iskolákat hozott itt létre a katolikus papság, majd a XIX. században az egyre erősödő polgárság alapított állami iskolákat. Az első világháború után pedig itt kapott otthont a kolozsvári egyetem. Az iskolaváros kifejezést részletesebben mutatják az alábbi adatok. A városban két egyetem, két főiskola és egy főiskolai tagozat, 13 középiskola, 5 szakmunkásképző iskola, 2 egészségügyi szakiskola, 32 általános iskola és 63 óvoda van. Ezekben az intézményekben az 1974/75. tanévben 3.323 októnak, nevelőnek nappali, esti és levelező tagozaton 44.134 fő oktatásával, nevelésével kellett foglalkozni. A tanulók száma Szegeden annyi, mint egy közepes magyar város lakossága, de a pedagógusoké sem kevesebb - hogy a hasonlatnál maradjunk - mint egy községé. Pedagógusainkban rendkívül sok szellemi energia, tenniakarás feszül. Az iskolai eredmények, a különböző helyi, vagy országos jellegű kísérletek jól mutatják ezt.

A város kulturális vezetése arra törekszik, hogy szellemi rangjának, társadalmi súlyának megfelelően kamatoztassa ezt az energiát a város politikai és kulturális közéletében. Városunkra gyakran mondják, hogy értelmiségi város. Az értelmiségi réteg száma napjainkban megközelíti a 10 ezret.

Külön kell szólnom a tudományos kutató tevékenységről, amely részben az egyetemi tanszékeken, részben a tudományos kutató intézetekben folyik. A tudományok tekintetében a komplexitás jellemzi a szegedi helyzetet. Az öt tudományág közül négyben - társadalomtudomány, természettudomány, orvostudomány, agrár-tudomány - kiemelkedő eredményeket érnek el kutatóink. /Az ötödiknek említhető műszaki tudomány az iparfejlesztés következtében szintén erősödik. Ezt mutatják a MTESZ rangos konferenciái, rendezvényei./ A multról szólva csak néhány nevet említek: a matematika területéről Haár Alfréd, Riesz Frigyes, és Szőkefalvi Nagy Gyula nevét, az orvostudományok területéről Szentgyörgyi Albert, Jancsó Miklós, Hetényi Géza nevét, a kémia területéről Bruckner Győzöt, a biológiából Kolosvári Gábort. Munkásságuk hazai és nemzetközi viszonylatban egyaránt ismert. Nem maradnak el mögöttük a ma élő nemzedékek sem. A Magyar Tudományos Akadémiának jelenleg 13 tagja él és dolgozik Szegeden, a tudományok doktora fokozattal több mint 50 fő, kandidátusi fokozattal 200 fő rendelkezik. Önmagukban is kifejező számok ezek. Rangsorolás nélkül megemlítem a József Attila Tudományegyetem Természettudományi Karának Bólyai Intézetét, melyben a magyar matematika legkiválóbbjai dolgoznak. Egy intézetben öt akadémikus, köztük a legfiatalabb még nincsen 40 éves. A tudomány igazi műhelye ez színvonalában, szerveztségében, eredményeiben.

A társadalomtudomány területén a megye és a város munkásmozgalma történetének feldolgozását végezték el történészeink, marxista tanszékeink oktatói. A szervátültetések, az endokri-

nológia, az izotopdiagnosztika, a gyógyszerkutatások az Orvostudományi Egyetem eredményeiről tanuskodnak.

A szegediek elismerését kell látnunk abban is, hogy a tudományos kutatás irányító szervei az országos kutatási főirányokból kettőnek /közoktatásfejlesztés, államelmélet és közigazgatás fejlesztés/ alcentrumát a József Attila Tudományegyetemen hozták létre. Szegeden ma már jelentős biológiai kutatóbázis működik, melynek az experimentális biológia területén az MTA Szegedi Biológiai Központja a színhelye, de ide tartozónak tekinthetjük a József Attila Tudományegyetem biológiai tanszékeit is. Terveink szerint a jövőben Ujszegeden lesz a szegedi biológiai kutatás központja. Hosszasan sorolhatnám a kutatási területeket. Befejezésül megemlítem a Gabonatermesztési Kutató Intézetet, mely a mezőgazdasági termelésben alapvetően fontos témákat /buza, árpa, kukorica/ gondoz az ország szántóterületének 60 - 65 %-án. Az Élelmiszeripari Főiskolán az élelmiszeripar számára nélkülözhetetlen alkalmazott fehérjekutatások folynak. A kutatóhelyek kollaborációja az utóbbi időben örvendetesen bővült. Az információk áramoltatásában, a tudományos élet szervezésében nagy szerepe van a Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Bizottságának.

Az évek során sok vita folyt arról, hogy milyen Szeged karaktere, melyik az igazi profilja. Én is említettem, hogy többféle jelzőt tesznek a város neve elé. Mi ezeket a jelzőket, - ha van valódi tartalmuk - vállaljuk, de azért azt szeretnénk, ha Szeged sokarcu város lenne, a termelés, az oktatás,

a tudomány és a kultúra eredményeivel gazdagítanánk a szocialista Magyarországot.

A kulturában egy kicsit a fáklyavivő szerepét is kell vállalnunk. Pártunk, kormányunk - nagyon helyesen - sok határozatban, döntésben, rendeletben szorgalmazza a kultúra decentralizációját. Meggyőződésem, hogy nagy szükség van erre, mert a nagy szavakat kerülve mondhatom, hogy a magyar nép szocialista szellemű művelésében döntő szerepe van az öt kiemelt felsőfoku központnak. Még aztán a decentralizációt sokan megpróbálják visszafordítani, nem látva be, hogy a történelmi fejlődésünk okozta egyoldalúság - minden a kétmillió fővárosban van - sokáig nem tartható fenn. A város párt- és tanácsai vezetése nagy erőfeszítéseket tesz, hogy kulturális, művészeti életünk is színvonalas legyen, tudjon fejlődni. A szegedi kultúra tablója elég színes. Színházunk, és főleg annak opera tagozata a városon kívül is elismert. Most jelentős fejlődés elé néz, hiszen ősztől kezdve két épületben játszik. A Szegedi Szimfónikusok Zenekara és a Zenebarátok Kórusa /oratórium éneklésével/ része az ország zenei életének. Ezzel összefüggésben ajánlhatom Önöknek a Dóm orgonahangversenyeit, ha maradandó élményre vágnak ebből a műfajból. Szeged irodalmi múltja jeles nevekkel büszkélkedhet. Dugonics, Mikszáth, Gárdonyi, Radnóti, József Attila, Babits, Balázs Béla csak átmenetileg kapcsolódott a város szellemi életéhez; Tömörkény, Móra, Juhász Gyula egész életművével a miénk.

Ma is van írócsoportunk, több József Attila díjas író, költő él a városunkban, itt szerkesztik az egyik legrégebbi vidéki

irodalmi folyóiratot, a Tiszatájat, és innen indul utjára - havonta 70 - 80 ezer példányban - a Kincskereső, az általános iskolás gyermekek folyóirata. Az irodalmi művelődés, egyáltalán a művelődés fontos bázisa a két könyvtár, /Egyetemi Könyvtár, Somogyi Könyvtár/ melyeknek közel egymillió kötetes anyaga rengeteg értéket tartalmaz.

Öröm számunkra, hogy reneszánszát éli városunkban a képzőművészet. A városépítésről szólva röviden érintettem már ezt a kérdést. Most inkább a festők, grafikusok, szobrászok munkásságára térek rá. A város 1970-ben 10 műtermes lakásból álló házat adott a művészeknek, akik addig elég mostoha körülmények között dolgoztak. A maecenitás most hozza meg gyümölcsseit. Kérem Önöket, nézzék majd meg a XVI. Szegedi Nyári Tárlatot és döntsék el, jól látom-e a kérdést. Képzőművészeti életünk pezsgéséhez természetesen hozzájárul a művészetoktatás és képzés, amely a Tömörkény István Gimnázium és Művészeti Szakközépiskolában, valamint a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola rajz- és művészetoktatási tanszékén folyik. E két intézmény sok fiatal tehetséget bocsátott már utjára, illetve biztosított számukra lehetőséget az alkotáshoz, fejlődéshez.

A sokszínűség kedvéért szólnom kellene még az öntevékeny művész-együttésekről, klubokról, művelődési házakról, egyáltalán a szegedi közművelődés eredményeiről. Mindezt elhagyom és kulturális életünkkel foglalkozva a Szabadtéri Játékokról és társrendezvényeiről szólnék.

A Dóm téren először négy és fél évtizede rendezett Hont Ferenc előadást, majd a háboru okozta hosszú szünet után 1959-től folytattuk a kezdeményezést.

Az ország legnagyobb "népszínháza" ez, mely eddig 1,2 millió látogatóról számolhat el. Nem véletlenül használom a népszínház kifejezést, a színházi kuriózumokra vágyó ujságírás ellenében valljuk és vállaljuk, hogy magas művészi szinten a legszélesebb rétegeket kell művelni. Majd ha a városnak a jelenleginél több pénze lesz, egyszerre több színpadon is lesznek előadások és a "beavatottabb" közönség számára is szolgálhatunk valami újdonsággal. A csillagos ég sátra alatt a környezet esztétikuma, a több ezres nézősereg, a magasszínvonalu színpadi produkció bizonyára most is tartogat mindenki számára egy-egy emlékezetes élményt. Talán olyant is, amiért érdemes ide Szegedre visszajönni. Mi, vendéglátók, rendezők hiszünk ebben.

A játékok csak egyik, igaz, a legfőbb eseménye a fesztivál időszakának. Hadd legyenek az Önök idegenvezetője a nyári program megismerése érdekében. A társrendezvények száma jelenleg meghaladja az ötvenet. Kulturpolitikai célunk, hogy számukat ne növeljük, hanem a színvonaluk emelésére törekszünk. Ezek száma jelenleg is oly nagy, hogy sem anyagi erőink, sem kiállítási helyiségeink, sem vendégszolgálatunk kapacitása nem teszi lehetővé a mennyiségi növekedést. A nyári események művészeti, tudományos, gazdasági- és sport rendezvényekből állnak, minden területen dominál a nemzeti jelleg, de vannak nemzetközi vonások is.

A Nyári Tárlaton kívül még 11 képzőművészeti kiállítást tekinthet meg az ideérkező vendég a fesztivál időszakában. Hat komolyzenei és négy könnyűzenei hangverseny között választhat, hét tudományos konferenciát rendeznek. Kétévenként nemzetközi jellegű ipari vásár van Szegeden. /A rendezvény 1976-ban lesz 100 éves./ A tizenegy sportversenyből nyolc nemzetközi mezőnyben zajlik.

A tudományos programok közül kiemelkedik a Nyári Egyetem, melynek pedagógiai tagozata ez évben 12. évfolyamát nyitja meg, a művelődéstudományi kérdésekkel foglalkozó tagozat pedig 4. évfolyamához érkezett. A pedagógiai tagozat mindig a pedagógia legkorszerűbb kérdéseivel foglalkozott, nyilván ennek köszönheti a megnyilvánuló nagy érdeklődést. A statisztikák tanúsága szerint 3 - 3,5 ezer hallgatója volt eddig a tagozatnak. A tematikából, a szakmai előadók személyéből és az iránta megnyilvánuló érdeklődés szempontjából minősítve a kérdést, ez az évfolyam is sikeresnek ígérkezik.

Szólnom kell még két rendezvényről: a két évenként megrendezésre kerülő nemzetközi néptáncfesztiválról és a SZIN-ről, teljes nevén Szegedi Ifjúsági Napokról. A napokban gyönyörködhattunk az öreg barakkos városházánk előtt az ide érkező többmint félezer táncos színes forgatagában. Remélem, rendezvényeik közül egyikre-másikra Önök is eljutnak, produkcióik mindig nagyon szépek, de az idegeneknek kedves emlék marad az ujszegedi liget modern szabadtéri színpada is.

A SZIN a magyar ifjúság jelentős nyári demonstrációi közé tartozik: politizálás, művelődés, barátkozás és szórakozás a programja. Eddig minden évben 5 - 6 ezer fiatal, ez évben 10 ezer ifju találkozik majd városunkban július végén.

Íme, egy prospektusra való az idegenvezető ajánlataiból. Ugy érzem, kedves vendégeink, ezek kifejezik mindazokat az értékeket, amelyeket városunkban találnak. Ha Önök szétnéznek, és remélem többször is szétnéznek, nélkülem is eldöntik majd, melyik Szeged valódi arca.

Időm erősen végéhez közeledik, befejezésül szeretnék még egy gondolatot felvillantani. Előadásomban talán a kelleténél nagyobb szeretettel szóltam városunkról. Elnézésüket kérem ezért. Szeretem ezt a várost, minden gondjával, bajával együtt. A hibákat is látom, ha most nem is szóltam róluk. Hiszen több mint egy évtizede foglalkozom kulturális politikával: illik tudnom mindenről, ami az oktatás, tudomány, kultúra területén történik.

Manapság sokszor felvetődik a kérdés: hol jobb élni? a fővárosban, vagy vidéken? faluban? kisvárosban? nagyvárosban? Véleményem szerint Szeged nagyság és adottságok tekintetében optimális, vagy hamarosan optimális lakóhely lesz. Nincsenek ugyan hegyei, de vannak folyói, termálvizei, - mennyi lehetőséget tartalmaznak ezek! - Van tiszta levegője. Városképében a szépen őrzött hagyomány és a gonddal tervezett modern simul

egységbe. Van lüktető ritmusu gazdasági élete, melyben meghatározó erejű a 22.170 főből álló 2.192 szocialista brigád. A szegedi honpolgár gyakran zsörtölődik ugyan a város vezetésével, elégedetlen a fejlődés ütemével, de szereti városát, büszke rá, sőt áldozatokra vállalkozik érte. Például 1974-ben a lakosság, a KISZ és a vállalatok által szervezett társadalmi munka 50 millió forint értékkel gazdagította Szegedet és ezenkívül mennyi a pénzzel nem is mérhető társadalmi segítség: iskolák, óvodák, öregek napközi otthona karbantartása, játszóterek játékeszközökkel való felszerelése, stb. Van a városnak sokszínű kulturális és művészeti élete, amely egész évben minden érdeklődő ember számára naponta kínál programot művelődésre, szórakozásra.

A tanév idején diákoktól népes a Kárász u-i korzó, ujabban, örömkre, mind több sportegyesületet csábít ide a Sportcsarnok, egész esztendőben különböző tudományos konferenciák színhelye a város. Nyáron a fesztivál-időszak pezsgő élete ad új szint, meg új feladatokat és élményeket. A határállomások felől 1974-ben 900 ezer idegen érkezett Szegedre, illetve utazott át városunkon. /A fél millió magyart nem is említve, akik szintén itt lépték át a határt./

Azt mondhatom, itt egész évben feszülnek az erők, hogy lépést tudjunk tartani a kor követelményeivel és valamit behozzunk az 1956 előtti elmaradásból is.

Kedves Vendégek! Nem fogytam ki a mondanivalómból, csak az idő telt el. Köszönöm, hogy türelemmel meghallgattak. Az MSZMP Szeged városi Bizottsága, Szeged megyei város Tanácsa nevében tisztelettel köszöntöm Önöket városunkban. Eredményes munkát kívánok a Nyári Egyetemnek és szeretném, ha nagyon jól éreznék magukat itt Szegeden. Igyekeztem a látnivalókhoz néhány tanácsot adni. A szórakozási lehetőségekről kevesebbet szóltam, de ezeknek ugyanis annyi a reklámja, hogy nélkülem is megtalálják. Azért ne menjenek el úgy Szegedről, hogy a Fehértói, vagy a Roosevelttéri Halászcsermákban nem ettek egy jó csipős halászlét. És feltétlenül jó kis pusztamérgesi rizlinget igyanak rá, mert különben a hal azt hiszi, "hogy a kutya ötte mög".

Befejezésül megkérem Önöket, hogy vigyék hírét annak, ami tetszett és jövőre is látogassanak el hozzánk.